

Onderwerp Voorstel tot vaststellen van de "Bereikbaarheidsvisie Zuid Kennemerland".	
Nummer	2021/609572
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Gras, P. le
Telefoonnummer	023-5115469
Email	plegras@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland is een toekomstvisie op hoofdlijnen, van de in een Gemeenschappelijke Regeling samenwerkende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) én haar positie in de samenwerking met de belangrijke partners te versterken.</p> <p>In de visie wordt de samenhang van verschillende omgevingsfactoren en opgaven benadrukt. Ook geeft de visie een doorkijk naar de oplossingsrichtingen en een globale tijdlijn als opmaat naar een nieuwe Actieagenda voor de komende jaren. Belang en effect van de voorgestelde oplossingsrichtingen zijn onderbouwd aan de hand van groeiscenario's en keuzes in 'Wat voor regio wil je zijn?'. Deze visie hangt sterk samen met de Zuid-Kennemer Agenda.</p> <p>Een eerdere versie van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland is in 2020 voorgelegd aan de vier gemeenteraden. Deze is toen vastgesteld door de raden van Bloemendaal en Haarlem. De raden van de gemeenten Heemstede en Zandvoort hadden echter bedenkingen bij het voorstel. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een inhoudelijk voorstel om de Bereikbaarheidsvisie op bepaalde punten te herzien. Deze wijzigingen zijn vervolgens aan de hand van een aanpassingsvoorstel van de gemeenschappelijke raden doorgevoerd in de voorliggende Bereikbaarheidsvisie.</p>
Behandellootstel voor commissie	De commissie Beheer wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.

Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheidsvisie regio Zuid Kennemerland 2011 • Gemeenschappelijke Regeling en Mobiliteitsfonds 2013 • Brief van de stuurgroep GR Zuid-Kennemerland met “voorstel aanpassing Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland” d.d. 9 juli 2021 (2021/392134)
Besluit College d.d. 16 november 2021	<p>1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	<p>De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland vast te stellen. 2. Het raadsbesluit van vorig jaar (2020/51027) aangaande de bereikbaarheidsvisie in te trekken. <p>de griffier, de voorzitter,</p>

1. Inleiding

Om de regionale bereikbaarheid van Zuid-Kennemerland te verbeteren werken Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal sinds 2011 samen vanuit de visie ‘Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking’. In 2013 is hier een gezamenlijk ‘spaarfonds’, het Mobiliteitsfonds, aan toegevoegd. De werkwijze en verantwoording zijn vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Door goed overleg en gezamenlijk te sparen voor cofinanciering van infrastructurele projecten, is een basis gelegd voor samenwerking; zowel binnen Zuid-Kennemerland, als met onze partners en stakeholders.

De nu voorliggende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (bijlage 1) is een actualisatie van de vigerende visie. De belangrijkste aanvullingen en vernieuwingen ten opzichte van de bestaande Bereikbaarheidsvisie uit 2011 zijn:

- een analyse van de opgaven waar de regio voor staat (woningbouw, klimaat, energie, landschap, recreatie en economie);
- een strategische positionering van de regio ten opzichte van de omliggende regio's;
- het versterken van de governance als instrument voor positionering en om onze belangen te behartigen (wordt verder uitgewerkt via de Kennemer Agenda);
- het beter inspelen op sociaaleconomische en demografische ontwikkelingen (woon-werk, pendel, vergrijzing) die toekomstige mobiliteitspatronen gaan beïnvloeden;
- een programmatische opbouw per vervoersmodaliteit met planhorizon tot 2050 (fiets, auto, openbaar vervoer en verkeersmanagement);
- een heldere keuze in prioritair programma's voor nieuwe maatregelen en projecten (op pag. 44- 45 is de opmaat naar een Actieagenda opgenomen);
- het leggen van verbinding met andere beleidsnota's op regionaal en gemeentelijk niveau (Zuid-Kennemer Agenda, Omgevingsvisies, Verstedelijkingsvisie, OV-toekomstbeeld, MRA-agenda).

Een eerdere versie van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (2020/51027) is begin 2020 vastgesteld door de gemeenteraden van Haarlem en Bloemendaal. De gemeenteraden van Heemstede en Zandvoort brachten echter een aantal bedenkingen tegen die visie naar voren en hebben de eerdere Bereikbaarheidsvisie toen niet vastgesteld. Gehoord de gemeenteraden heeft het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland een voorstel gedaan om de visie op een aantal punten aan te passen. Deze voorgestelde wijzigingen (2021/392134) zijn in Haarlem op 14 oktober 2021 besproken in de commissie beheer. Ook in de andere drie gemeenten zijn deze besproken. Alle vier de gemeenteraden kunnen zich vinden in de wijzigingen.

Met het vaststellen van de voorliggende Bereikbaarheidsvisie wordt het raadsbesluit van vorig jaar (2020/51027) ingetrokken.

Na behandeling van de gewijzigde Bereikbaarheidsvisie in de agendacommissies van afgelopen oktober heeft de stuurgroep van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland de gewijzigde Bereikbaarheidsvisie geaccordeerd in haar bestuursvergadering van 3 november 2021. De Bereikbaarheidsvisie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort.

2. Voorstel aan de raad

- Het college stelt de raad voor de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland vast te stellen.
- Het raadsbesluit van vorig jaar (2020/51027) aangaande de bereikbaarheidsvisie in te trekken.

3. Beoogd resultaat

Een vastgestelde Bereikbaarheidsvisie (met een planhorizon tot 2050) geeft richting aan het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland met een doorvertaling naar een regionale Actieagenda als kader voor de inzet van het Mobiliteitsfonds.

Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven).

De visie vormt hiermee de basis voor een Actieagenda, van lokaal- en regionaal- tot landelijk schaalniveau. Uit deze Actieagenda volgt elk jaar een Jaaragenda (begroting) voor het komende jaar, op basis van een meerjarenplanning. In de visie (op bladzijde 44-45) staat een 'opmaat naar de actieagenda'. Hierin is onder andere beschreven in welke volgorde en op welk schaalniveau ontwikkeling en financiering nodig zijn.

4. Argumenten

1. De Bereikbaarheidsvisie is belangrijk voor de regio Zuid-Kennemerland

De Bereikbaarheidsvisie heeft een belangrijke toegevoegde waarde voor de regio Zuid-Kennemerland. De regio staat de komende jaren voor grote opgaven op het gebied van klimaat en energie, woningbouw, economie, landschap en recreatie. Een goede bereikbaarheid is daarbij voorwaarde. Voor de gemeente Haarlem is het belangrijk dat de met de Structuurvisie Openbare Ruimte en het Mobiliteitsbeleid ingezette prioritering van modaliteiten met deze visie ook regionaal vervolgt wordt. Naast continuering van een regionale aanpak voor een goede fietsbereikbaarheid, voorzien wij een schaa sprong in het OV. Nieuwe of verbeterde OV-knooppunten (Haarlem Oostpoort/Spaarnwoude en Nieuw-Zuid) en een nieuwe HOV-railverbinding naar Schiphol en Amsterdam Zuid en -Zuidoost, moeten helpen bij het autoluw maken van het Haarlemse stadsgebied.

2. Een actuele Bereikbaarheidsvisie en versterking van de regionale samenwerking is dringend gewenst

Uit de evaluatie naar de werking van de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Kennemerland Bereikbaarheid blijkt dat er draagvlak is onder raadsleden én bestuur om zowel de samenwerking te verbeteren als om de bereikbaarheidsvisie en de Actieagenda te actualiseren. Zo werd in deze evaluatie nadrukkelijk gewezen op het gebrek aan samenhang tussen projecten. Ook waren of zijn wij onvoldoende aangehaakt bij de ons omringende regio's.

3. Een samenhangend perspectief draagt bij aan oplossingen

Het belang van een goede bereikbaarheid wordt geduid langs de lijn van de vier grote thema's: woningbouw, economie, landschap & recreatie en Klimaat & energie. Aan de hand van zeven ontwikkelperspectieven worden oplossingsrichtingen geschetst. Ontwikkelperspectieven zijn bijvoorbeeld 'prioritering van nieuwe investeringen', 'sterke ketenpositie voor het OV' en 'versterken Oost-West-verbindingen'. Tenslotte zijn de oplossingsrichtingen vertaald in een visiekaart, waarin de samenhang tussen de oplossingsrichtingen wordt verhelderd.

4. Goede samenwerking is de sleutel tot succes

Verder speelt het schaalniveau waarop vraagstukken spelen een grote rol. Lokale kwaliteiten en bovenregionale invloeden moeten op elkaar worden afgestemd, waarbij gemeenten op lokaal en regionaal schaalniveau zelf kunnen sturen.

Maar voor een goed bereikbare regio is een goede samenwerking op alle schaalniveaus van belang. Deze visie vertrekt vanuit de lokale samenhang met de bovenlokale bereikbaarheid. Als een door één of enkele gemeente(n) gewenste fysieke maatregel niet in de Bereikbaarheidsvisie is opgenomen, betekent dit niet dat deze minder relevant is of niet geagendeerd kan worden voor nader overleg. Een dergelijke agendering staat iedere gemeente uiteraard vrij.

5. De Bereikbaarheidsvisie hangt samen met andere visies en besluiten

De Bereikbaarheidsvisie is een zelfstandig beleidsstuk met een sterke samenhang met andere bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsstukken. Nieuwe inzichten en visies zoals de Haarlemse Structuurvisie Openbare Ruimte van de gemeente Haarlem, de Binnenduinrand-visie en de Zuid-Kennemer Agenda zijn in deze visie verwerkt. Ook de Omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland en inzichten uit het Regionaal OV-Toekomstbeeld zijn meegenomen. De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en de Zuid-Kennemer Agenda zijn parallel ontwikkeld. Tussentijds zijn beiden aan elkaar gespiegeld. De Bereikbaarheidsvisie kunt u beschouwen als een nadere uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda.

Voor onder andere Haarlem is in het afgelopen jaar Mobiliteitsbeleid opgesteld die meer en gedetailleerder inzoomen op het gemeentelijk niveau. Waar zij een overlap kennen met de Bereikbaarheidsvisie is of wordt hierover afgestemd. Specifiek speelt dit voor de ontwikkelzones Haarlem Stationsgebied, Oostpoort en Schalkwijk.

6. Participatie

Om het draagvlak zo groot mogelijk te maken, is de ontwerp-Bereikbaarheidsvisie voorgelegd aan een klankbordgroep waarin maatschappelijke organisaties, belangenbehartigers en stakeholders zijn vertegenwoordigd. Hun inbreng was zeer divers, van groots en visionair tot klein en concreet. Alle opmerkingen die passen bij het schaal- en abstractieniveau van de visie zijn beoordeeld door het regionale kernteam en voor zover nuttig en mogelijk verwerkt in het definitieve concept.

7. Doorwerking van actuele zienswijzen, moties en amendementen

De afgelopen jaren hebben de raden van Zuid-Kennemerland verschillende richtinggevende uitspraken gedaan over maatregelen en projecten (zienswijzen, moties en amendementen). Naar hun aard worden die niet direct geadresseerd in de Bereikbaarheidsvisie, maar mogelijk wel in de op te stellen Actieagenda en de daaruit voortkomende Jaarplannen van de Gemeenschappelijke Regeling. Ook voor de actieagenda wordt de scope bepaald door het gezamenlijk doel van de vier samenwerkende gemeenten, waar ruimte is voor de inbreng van belangen van afzonderlijke partijen. Het hebben van een gemeenschappelijke visie maakt het mogelijk om met elkaar in gesprek te blijven over oplossingen die passen binnen de randvoorwaarden van de afzonderlijke partijen.

5. Risico's en kanttekeningen

1. Het gezamenlijk belang wijkt soms af van het gemeentelijke belang

Naast het gezamenlijke belang als regio, heeft iedere gemeente ook een eigen belang. Het is niet altijd vanzelfsprekend dat deze belangen op één lijn liggen. Als een gemeente bijvoorbeeld afhankelijk is van een doorgaande verbinding via een of meerdere omliggende gemeenten, heeft dit gevolgen voor omliggende gemeente(n).

Ook kunnen investeringen van bijvoorbeeld de Provincie Noord-Holland of de Rijksoverheid in een gemeente ten koste gaan van investeringen in een andere gemeente. De vier gemeenten van Zuid-Kennemerland zullen dus samen tot de optimale afweging moeten komen van het individuele belang als gemeenten en het collectieve belang als regio. Met een gezamenlijke visie en in beginsel haalbare ambities, staan wij als regio sterker. Wij tonen hiermee in staat te zijn om over de eigen grens te kijken en zelfs gezamenlijk te kunnen financieren.

Met een door de raden onderschreven visie, heeft onze regio een gezamenlijk kader om in gesprek te blijven met de ons omliggende overheden en andere (potentiële) samenwerkingspartners en helpt dit de regio haar positie te versterken in de samenwerking met de belangrijke partners.

2. Vaststelling van de Bereikbaarheidsvisie tijdens de huidige bestuursperiode

Voor de regio Zuid-Kennemerland is het belangrijk dat de bereikbaarheidsvisie nog tijdens deze bestuursperiode wordt vastgesteld door de gemeenteraden. Daarmee wordt een basis verkregen voor een nieuwe gezamenlijke Actieagenda en meerjarenbegroting (t/m 2028). Een consequentie van niet (tijdige) vaststelling door de gemeenteraden kan zijn dat de visie wordt doorgeschoven tot na de verkiezingen, en dat we als regio al die tijd geen gemeenschappelijk kader hebben om gesprekken met andere bestuurslagen en stakeholders aan te gaan en om cofinanciering voor belangrijke regionale investeringen te verkrijgen.

6. Uitvoering

Vanuit de Opmaat naar Actieagenda wordt een meerjarenprogramma opgesteld met een tijdshorizon tot vermoedelijk 2025. Binnen deze periode kunnen van de zeven ontwikkelperspectieven uit de Bereikbaarheidsvisie – twee voor Haarlem belangrijke onderdelen regionaal worden geagendeerd en uitgevoerd. Dit zijn:

- Versterken netwerk van fietspaden en
- Ontwikkelen OV-knoop Nieuw-Zuid.

De Actieagenda wordt ter besluitvorming aan de raden voorgelegd.

Naast de Actieagenda biedt de geactualiseerde bereikbaarheidsvisie een leidraad voor een lobbyagenda voor de grote infrastructurele projecten, waarbij financiering door Rijk en/of Provincie onontbeerlijk is.

Communicatie

De visie wordt, ná vaststelling door alle deelnemers in de GR, digitaal gepubliceerd als beleidsstuk.

7. Bijlagen

1. Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland
2. Aanbiedingsbrief voorzitter Stuurgroep GR